

ONDERWIJSACHTERSTANDENBELEID

GEMEENTE GULPEN-WITTEM

2022-2026

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Gemeentelijk OnderwijsAchterstandenBeleid (algemeen)	3
Visie en ambities	4
Visie	4
Ambities gemeenten Maastricht-Heuvelland	4
Ambities Gulpen-Wittern	5
Resultaten, monitoren en kwaliteit	5
Toeleiding en bereik	5
Doorgaande lijn	5
Ouderbetrokkenheid	6
Kinderen met meer ondersteuningsbehoefte	6
Financiën en subsidiekader	7
Aanvullende OAB-activiteiten	7
Taalklas	7
Overige ambitie: Onderwijsachterstanden in context	7
Hoe willen wij de ambities realiseren?	8
Voor- en Vroegschoolse Educatie	9
Definitie doelgroep	9
Indicering	9
Toeleiding	10
Aanbod	11
Kwaliteit	12
Toezicht	12
Monitoring vindt op meerdere plekken plaats	12
Deelname percentage/aantallen	13
Deelname VVE (specifiek bereik peuters met een VVE-indicatie):	13
Subsidie	13
Doorgaande lijn	14
Ouderbetrokkenheid	14
CJG043	15
Kansrijke start	15
Kinderen met meer ondersteuningsbehoefte	15
Sociaal Medische Indicatie (SMI)	17
Financiën	18
Lijst van gebruikte afkortingen en toelichting begrippen	19
BIJLAGE 1	22
Resultaatafspraken VVE gemeenten Maastricht-Heuvelland met partners voorschool en vroegschool	22
BIJLAGE 2	24
Overzicht deelname peuters aan peuterprogramma/kinderopvang van een	24
VVE-locatie	24
BIJLAGE 3	25
Overzicht deelname peuters met een VVE-indicatie over hele kalenderjaren	25

Aanleiding

Voor u ligt het Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Gulpen-Wittem 2021-2026.

Het beleidsplan beschrijft de wijze waarop de gemeente, met haar partners, in de komende beleidsperiode invulling geeft aan het onderwijsachterstandenbeleid in Gulpen-Wittem via speerpunten en ambities. Het plan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen de kinderopvang/peuteropvangpartners, basisscholen, jeugdgezondheidszorg en de gemeente onder leiding van BCO Onderwijsadvies en -ondersteuning.

Gemeentelijk OnderwijsAchterstandenBeleid

Gemeentebestuur en schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid om een onderwijsachterstandenbeleid te ontwikkelen en te (helpen) uitvoeren om startcondities van kinderen te verbeteren bij hun entree op de basisschool.

De opdracht van de gemeente is vastgelegd in de Wet Primair Onderwijs, artikel 167:

Onderwijsachterstandenbeleid: Afspraken voor- en vroegschoolse educatie. Deze opdracht houdt in dat:

- Zoveel mogelijk kinderen deelnemen aan voorschoolse educatie;
- gemeenten (laten) bepalen welke kinderen een risico op onderwijsachterstanden lopen (doelgroepkinderen);
- Hoe deze kinderen worden toegeleid naar een VVE-aanbod;
- Het organiseren van een doorgaande leerlijn van voorschool naar vroegschool;
- De resultaten van VVE te monitoren.

Vanaf 2019 ontvangt de gemeente Gulpen-Wittem geormerkte rijks gelden voor het bestrijden van onderwijsachterstanden c.q. het realiseren van gelijke ontwikkelkansen. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is een onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Dit is ook het meest omvangrijke onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid, aangezien gemeenten de wettelijke taak hebben om VVE te coördineren. De Gemeente Gulpen-Wittem wil voldoen aan de wettelijke taak om VVE aan te bieden en de richtlijnen volgens de Inspectie te volgen ten aanzien van aanbod, doorgaande lijn, preventie en ouderbetrokkenheid. Daarnaast heeft de gemeente zich ten doel gesteld om de samenwerking tussen ketenpartners en de verbinding tussen de diverse beleidsterreinen en leefomgevingen van het kind te verbeteren.

Visie en ambities

Visie

De gemeente Gulpen-Wittem vindt samen met haar partners van de kinderopvang, het onderwijs en de GGD/JGZ dat aandacht voor de ontwikkeling van de jongste inwoners cruciaal is. De gemeente wil kinderen een kansrijk perspectief bieden. Kinderen moeten zich veilig voelen en opgroeien in een omgeving die ze prikkelt, stimuleert en de ruimte biedt om op ontdekkingstocht te gaan. Jonge kinderen hebben dat nodig, zij leren door spelen, onderzoeken en ontdekken.

Door een systematische samenwerking van alle partners zetten we in op gelijke kansen op een goede schoolloopbaan voor alle kinderen binnen onze gemeente.

Naast een goede en een gelijke start wil de gemeente Gulpen-Wittem blijven werken aan een samenleving waar iedereen, jong en oud, aan mee kan doen. In het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024 Iedereen doet mee!¹ staan een aantal hoofdlijnen beschreven, waarvan het bieden van de juiste en tijdige ondersteuning aan inwoners er een is. Onderwijsachterstanden beleid, voor- en vroegschoolse educatie zijn onlosmakelijk verbonden met het Sociale Domein.

Het eerste doel van de gemeente met onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is dat kinderen bij de start van het basisonderwijs zo min mogelijk achterstand hebben. Dit betekent dat wij ons extra inspannen om de juiste, passende ondersteuning in de voorschoolse periode aan te bieden. Binnen het OAB is en blijft dit onze hoogste prioriteit: inzet om ontwikkelingsachterstanden waar mogelijk bij jonge kinderen weg te werken, zodat zij goed voorbereid het onderwijs instromen.

Tegelijkertijd weten wij dat niet alle onderwijsachterstanden bij de start van het onderwijs verdwenen zijn. Ook zijn er kinderen met een onderwijsachterstand die tussentijds instromen in het onderwijs. Wij constateren dat het onderwijs de primaire verantwoordelijke is om – wanneer dit het geval is - deze achterstanden te verminderen. Wij zien het als onze taak om het onderwijs hierbij te ondersteunen, maar laten de regie bij het onderwijs. Ons tweede doel van de gemeente met OAB is derhalve het onderwijs ondersteunen zodat zij onderwijsachterstanden kunnen bestrijden. De gemeente treedt op als regisseur waar het gaat om het realiseren van verbindingen tussen partijen binnen het netwerk rondom kinderen.

Onze visie betekent dat wij de keuze maken dat:

- Er voldoende, kwalitatief hoogwaardig aanbod is aan VE en ondersteuning voor peuters met een (risico op) (taal)achterstand.
- Er voldoende, kwalitatief sterke voorzieningen zijn voor schoolgaande kinderen met een taalachterstand.
- De educatieve partners met elkaar samenwerken om het aanbod en de voorzieningen op het gebied van onderwijsachterstanden met elkaar te verbinden en op elkaar aan te laten sluiten.

Ambities gemeenten Maastricht-Heuvelland

Samen met de gemeenten en partners in de regio Maastricht-Heuvelland zijn afspraken gemaakt en de volgende ambities uitgesproken:

- Wij hanteren dezelfde doelgroep definitie voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE);
- Indiceren op dezelfde wijze via de Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg;

¹ Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024 Iedereen doet mee!

- Gebruiken hetzelfde VVE-portal van de Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg zodat er ook een vergelijk kan worden gemaakt tussen betreffende gemeenten;
- Maken voor het monitoren van indiceringen, toeleiding en het bereik, kind ontwikkelingen en resultaatafspraken² gebruik van een monitor (2-4 jarigen voorschool en 4-6 jarigen vroegschool). In 2021 is deze opdracht gegund aan Innovatie013. Zij ondersteunen de peuteropvang, scholen en de GGD met het uploaden van hun kwantitatieve en kwalitatieve gegevens in de monitor. Naar verwachting is de monitor in de zomer van 2022 volledig operationeel.

Ambities Gulpen-Wittern

Daarnaast hebben we de volgende ambities geformuleerd voor de gemeente Gulpen-Wittern:

Resultaten, monitoren en kwaliteit

- Wij blijven met elkaar in gesprek, monitoren de voortgang, evalueren en sturen bij, waarbij maatwerk het uitgangspunt is. Hierbij kijken we naar de VVE-ondersteuningsbehoefte, de mogelijkheden binnen het gezin, de mogelijkheden binnen de locatie en de mogelijkheden op gemeentelijk en regionaal niveau;
- Binnen de gemeente werken kwalitatief goed geschoolde pedagogisch medewerkers, die in bezit zijn van minimaal het certificaat VE-Bekwaam en taalvaardigheid 3F.

Toeleiding en bereik

- Met de Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg worden afspraken gemaakt hoe de kinderen die niet naar de kinderopvang zijn geweest en een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte³ hebben, in kaart worden gebracht. Daarnaast onderzoeken we hoe we het bereik van peuters kunnen vergroten.
- Het is van belang dat iedere peuter een voorschoolse voorziening kan bezoeken waarbij niet alleen de ontwikkelkansen van kinderen worden vergroot, maar waar ook kinderen van diverse achtergronden samen kunnen spelen. Belangrijk is dat ieder kind mee kan doen.
- De gemeente streeft naar een aanbod peuterprogramma en voorschoolse educatie (VE) op 3 locaties (Gulpen, Mechelen en Wijlre), waarbij de kinderopvang in of nabij een basisschool ligt. Daarnaast streeft de gemeente naar een aanbod kinderopvang in de kleine kernen. Op deze wijze is er sprake van zoveel mogelijk thuisnabije opvang en begeleiding. Dit bevordert het contact met dorpsgenoten voor zowel ouder(s)/verzorger(s) als kind, voorkomt vervoersproblemen en bevordert de integratie in de sociale omgeving.
- Voorschoolse voorzieningen moeten toegankelijk zijn, er is voldoende aanbod, er is een gelijkmatige spreiding van de voorzieningen over de verschillende kernen van de gemeente Gulpen-Wittern en het is betaalbaar voor ouder(s)/verzorger(s). Het streven is dan ook dat voor de ontwikkeling van peuters en als goede voorbereiding op de basisschool, alle peuters deelnemen aan een peuterprogramma.

Doorgaande lijn

- Elke peuter wordt warm overdragen naar de vroegschool. Bij een warme overdracht zijn een pedagogisch medewerker en/of de zorgcoördinator van de kinderopvang, de intern begeleider en/of de leerkracht van groep 1 en de ouder(s)/verzorger(s) aanwezig. In de komende beleidsperiode willen we komen tot een uniform overdrachtsformulier voor alle kinderopvangorganisaties binnen de gemeente. Op het gezamenlijk overdrachtsformulier wordt een invulveld toegevoegd waarop de voorscholen kenbaar maken dat een kind VVE-geïndiceerd is.

² Voor de gemaakte resultaatafspraken verwijzen we naar de bijlage Resultaatafspraken VVE gemeenten Maastricht-Heuvelland met partners voorschool en vroegschool.

³ Landelijk wordt gesproken van een doelgroepkind. De gemeenten Maastricht-Heuvelland spreken niet van een doelgroepkind of een kind met een VVE-indicatie, maar van een kind met een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte.

- De partners werken samen, met ouder(s)/verzorger(s) en/of externen, om kinderen een kansrijke start te geven, waarbij er tevens aandacht is voor de doorgaande pedagogische- en educatieve lijn van kinderopvang naar basisschool. Er wordt onderzocht of er voorschoolse knooppunt(en) ingericht kunnen worden om hierbij de doorgaande lijn naar het knooppunt 4-12 jaar te verstevigen.
 - De voorschool werkt nauw samen met de vroegschool. We gaan onderzoeken of deze samenwerking geïntensiveerd kan worden middels koppeloverleggen op de volgende onderwerpen:
 - Gezamenlijke ambities en doelen formuleren vanuit het inspectiekader VVE en met eigen accenten.
 - Frequentie en wijze van overleg over de gemaakte afspraken en evaluatie van de voortgang daarvan. Een gezamenlijke aanpak / afstemming over het pedagogisch klimaat, educatief handelen en het stimuleren van de ouderbetrokkenheid.
 - Het gebruik van op elkaar afgestemde VVE-methodieken in de voorschool en onderwijsmethodes in groep 1-2.
 - Een gezamenlijke aanpak/ afstemming op de manier waarop de extra ondersteuning is ingericht.
 - De inzet van elkaars deskundigheid bij ondersteuningsvragen.
 - Het volgen van gezamenlijke scholingen.
 - Ambities en afspraken per koppel worden vastgelegd in een locatieplan inclusief de resultaatafspraken.
- In de komende beleidsperiode worden op de locaties waar de voor-en vroegscholen samenwerken een VVE-coördinator benoemd en worden locatieplannen opgesteld.
 - Elke voorschool zorgt voor een gecertificeerde VE methode voor ontwikkelingsstimulering aan peuters.
 - De groepen 1-2 sluiten met hun beredeneerd aanbod aan op het aanbod in de voorschool.

Ouderbetrokkenheid

- Elke voorschool en vroegschool heeft een (gezamenlijk) ouderbeleidsplan waarin beschreven staat hoe ouderbetrokkenheid wordt gestimuleerd.
- Elke voorschool en vroegschool kan een subsidieverzoek in binnen de beleidsperiode van het OAB-plan voor het vergroten van de ouderbetrokkenheid. De duur en de hoogte van het subsidiebedrag is verbonden de financiële kader van de gemeente en aan de Specifieke Uitkering onderwijsachterstandenbeleid. De subsidieregeling zal verder worden uitgewerkt na de besluitvorming over het GOAB.

Kinderen met meer ondersteuningsbehoefte

- De partners werken samen, met ouder(s)/verzorger(s) en/of externen, om kinderen een kansrijke start te geven, waarbij er tevens aandacht is voor de doorgaande pedagogische- en educatieve lijn van kinderopvang naar basisschool. Er wordt onderzocht of er Voorschoolse knooppunt(en) ingericht kunnen worden om hierbij de doorgaande lijn naar het knooppunten op de basisscholen te verstevigen. Deze knooppunten moeten indien nodig met elkaar communiceren en gebruik kunnen maken van elkaars deskundigheid. In een knooppunt wordt met ouder(s)/verzorger(s) besproken op welke wijze de ondersteuning en begeleiding wordt ingericht.

Daarnaast wordt de samenwerking met het Team Jeugd verstevigd. De aandachtfunctionaris Jonge Kind van Team Jeugd zal deelnemen aan voorschoolse knooppunt(en).
- Wij werken aan een goede ondersteuningsstructuur voor de voorschoolse periode, zodat peuters met een ondersteuningsvraag (die niet (alleen) taal gerelateerd is) de juiste en voldoende ondersteuning krijgen.

Financiën en subsidiekader

- Naast voldoende aanbod en spreiding van het aanbod is het ook van belang dat alle ouder(s)/verzorger(s) dit aanbod kunnen betalen. Het subsidiekader⁴ binnen de gemeente zal zodoende opnieuw worden opgesteld.
- Elke basisschool dient binnen de beleidsperiode van dit OAB-plan een subsidieverzoek in voor het tegengaan van onderwijsachterstanden in de onder-, midden- of bovenbouw. Hierbij is er sprake van cofinanciering, dat wil zeggen dat zo wel de gemeente als de organisatie zelf een financiële bijdrage levert. De duur en de hoogte van het subsidiebedrag is verbonden de financiële kader van de gemeente en aan de Specifieke Uitkering onderwijsachterstandenbeleid. De subsidieregeling zal verder worden uitgewerkt na de besluitvorming over het GOAB.

Aanvullende OAB-activiteiten

Naast het bovenstaande gaat de gemeente inzetten op aanvullende activiteiten gericht op het voorkomen en terugdringen van onderwijsachterstanden. Het gaat daarbij ook om activiteiten die de beheersing van de Nederlandse taal van leerlingen in het basisonderwijs bevordert:

Taalklas

- Stichting INNOVO heeft in schooljaar 2020-2021 een taalklas ingericht in de gemeente Vaals. Deze taalklas is bedoeld voor kinderen uit de gemeenten Vaals en Gulpen-Wittem tussen 6 tot en met 12 jaar die minder dan 1 jaar in Nederland zijn. Zij hebben onvoldoende taalvaardigheid in het Nederlands om aansluiting te kunnen vinden bij leeftijdsgenoten in het reguliere onderwijs. Het doel van deze klas is om de kinderen een eerste opvang te bieden en zo snel mogelijk voor te bereiden op het reguliere onderwijsprogramma, door:
 - Zich sociaal en emotioneel thuis gaan voelen.
 - De Nederlandse taal leren.
 - Een basale invoering in de vak- en vormingsgebieden.
 - Het verhelderen van het ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Kinderen kunnen maximaal 2 jaar in taalklas blijven. Daarna stromen ze uit naar het reguliere onderwijs. Hoe lang een kind blijft, hangt af van vele factoren waaronder, het niveau op het moment dat het kind instroomt, het leervermogen en de eventueel leer-belemmerende factoren.

Op het moment dat de Taalklas in Vaals vol is maken kinderen gebruik van Taalschool De Werelddelen in Heerlen.

Stichting Kom Leren en Stichting Mosalira zijn in het voorjaar van 2022 gestart met Taalklassen op twee locaties in Maastricht. Kinderen die staan ingeschreven bij basisschool Op de Tien Bunder in Wijlre kunnen gebruik maken van die taalklassen. Dit aangezien Op de Tien Bunder onder schoolbestuur Kom Leren valt.

- In 2022 zal samen met stichting INNOVO en de gemeente Vaals een taalklas worden gestart voor kinderen onder de 6 jaar die onvoldoende taalvaardigheid in het Nederlands zijn en waarvoor voorschoolse educatie onvoldoende ondersteuning biedt om aansluiting te kunnen vinden bij leeftijdsgenoten in het reguliere onderwijs.

Overige ambitie: Onderwijsachterstanden in context

- OAB is een op zichzelf staand beleidsdomein, maar raakt ook andere beleidsthema's, zoals bijvoorbeeld de aansluiting onderwijs-jeugdzorg. Wij zetten ons de komende periode in om de integraliteit van ons beleid en de uitvoering hiervan verder uit te werken en uit te diepen en het OAB nadrukkelijk een plek te geven binnen het Sociaal Domein.

⁴ De coalitiepartijen hebben in het coalitieakkoord 2021-2025 een fundamentele herziening van de kinderopvangtoeslag aangekondigd. Dat betekent o.a. dat mogelijk in 2023 de kinderopvang grotendeels tot vrijwel geheel betaald gaat worden door de overheid.

Hoe willen wij de ambities realiseren?

- In 2021 zijn we gestart met een aantal (informatieve) OAB-bijeenkomsten voor alle betrokken partners. Deze bijeenkomsten zetten we de komende periode voort.
- In 2021 zijn twee werkgroepen gestart waaraan een afvaardiging van alle betrokken partners deelneemt. De thema's zijn ouderbetrokkenheid en participatie en taalontwikkeling bij kinderen algemeen en NT2/meertaligen. De werkgroepen zijn inhoudelijk aan de slag gegaan en er volgt een terugkoppeling naar de gezamenlijke bijeenkomsten. De komende jaren willen we op deze manier ook andere onderwerpen oppakken.
- We gaan werken met een Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Het doel van een LEA is dat de gemeente in het kader van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE) samen met de betrokken partners (in ieder geval schoolbesturen en kinderopvang) een lijst van onderwerpen bespreken die op de agenda gezet gaan worden, waarbij ook afspraken worden gemaakt over de uitvoering en verantwoording van deze thema's. Naast onderwijsachterstanden (inclusief VVE) kan gedacht worden aan beleid voor laaggeletterden, knooppunten, inzet consulenten taalstimulering/logopedie etc. De gemeente Gulpen-Wittem heeft er voor gekozen om eerst het OAB vorm te geven en op termijn dit te verbinden met andere onderwerpen op de Lokale Educatieve Agenda om zodoende tot gezamenlijke afspraken te komen voor het onderwijs- en jeugdbeleid.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

VVE maakt deel uit van het OAB. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid dat alle kinderen een goede start kunnen maken op de basisschool. Om dit te realiseren heeft de gemeenten afspraken gemaakt met betrekking tot VVE (2-6 jaar). Het doel van VVE is kinderen met een risico op onderwijsachterstand, vanwege kenmerken in hun omgeving, een betere start te geven in groep 3 van de basisschool.

- Voorschoolse Educatie is gericht op kinderen tussen 2,5 en 4 jaar oud met (risico op) onderwijsachterstand en wordt verzorgd op een voorschoolse voorziening (kinderopvang).
- Vroegschoolse educatie is voor het bevorderen van onderwijskansen van doelgroepkinderen in groep 1 en 2 van de basisschool.

Definitie doelgroep

De overheid⁵ gebruikt sinds 2019 de volgende kenmerken in de omgeving van kinderen om te bepalen welke kinderen het meeste risico lopen op onderwijsachterstand en mogelijk een doelgroepkind zijn:

- Het opleidingsniveau van beide ouders.
- Het herkomstland van de moeder.
- De verblijfsduur van de moeder in Nederland.
- Het gemiddelde opleidingsniveau van alle moeders op de school.
- Of de ouders in de schuldsanering zitten.

Gemeenten hebben nadrukkelijk de ruimte om hun definitie van doelgroepkind inhoudelijk nader in te vullen.

De gemeenten binnen Maastricht-Heuvelland hebben zodoende afgesproken niet te spreken van doelgroepkinderen, echter van kinderen met een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte. Ook zijn de criteria om een VVE-indicering te krijgen verruimd:

- Een leerlinggewicht (kinderen tussen 2,5-6 jaar van ouders met een lage opleiding) en/of
- Thuis taal anders dan Nederlands of dialect en/of
- Taalachterstand van 6 maanden of meer ontstaan door omgevingsfactoren (niet-medisch) en/of
- Sociaal-medische factoren die risico op taal-/ontwikkelingsachterstand vergroten, o.a. schuldsanering.

Indicering

De VVE-indicatie wordt afgegeven door de arts van het consultatiebureau (JGZ). De arts onderzoekt de kinderen en ontvangt informatie van de ouder(s)/verzorger(s) tijdens het bezoek aan het consultatiebureau. Indien uit het onderzoek en het gesprek blijkt dat er kans is om een mogelijke ontwikkelingsachterstand, geeft de arts een VVE-indicatie af. Met een VVE-indicatie heeft de peuter recht op meer uren volledige (gratis) toegang tot een kinderopvang waar een VVE-aanbod (peuterprogramma). VVE-indicaties kunnen gedurende de periode -9 maanden tot 6 jaar afgegeven worden.

Het kan voorkomen dat de voorschool signaleert dat een kind nog geen VVE-indicatie heeft en wel ondersteuning in de vorm van VVE nodig heeft. De zorgcoördinator van de voorschool neemt dan contact op met de arts of verpleegkundige van het consultatiebureau en de pedagogisch medewerker van het kind. Indien nodig krijgt het kind alsnog een VVE-indicatie. Daarnaast kan de voorschool ook de logopediste die in opdracht van de gemeente alle kinderopvangorganisaties en groepen 1 en 2 van de basisscholen bezoekt, inschakelen. De logopediste signaleert tijdens groepsobservaties mogelijke risico's op taalachterstand en/of spraak-taalontwikkeling en bespreekt dit met ouder(s)/verzorger(s), kinderopvang en JGZ (vroegsignalering en interventie). Indien nodig kan de logopediste, na toestemming van ouder(s)/verzorger(s), nader onderzoek verrichten. Ouder(s)/verzorger(s) worden bij het onderzoek altijd uitgenodigd. De logopediste kan een advies

⁵ <https://vng.nl/publicaties/infographic-onderwijsachterstanden-cbs-indicator>

uitbrengen aan de JGZ dat alsnog bekeken wordt of er sprake is van een kind met een VVE geïndiceerde ondersteuningsbehoefte.

Toeleiding

Ouders bepalen uiteindelijk zelf of hun kind met een VVE indicatie deelneemt aan een VVE programma.

Deelname is niet verplicht. De gemeente Gulpen-Wittern streeft echter naar een zo hoog mogelijke deelname aan de kinderopvang binnen haar gemeenten.

- Burgers worden geattendeerd op de kinderopvang via informatie op de website, berichten in huis-aan-huis bladen. In de komende beleidsperiode wordt een VVE-folder en een VVE-film gemaakt. Daarnaast wordt in gesprekken met de kinderopvangorganisaties besproken hoe de instroom, doorstroom en uitstroom is.
- In de contactmomenten van JGZ met de ouder(s)/verzorger(s) zullen zij gestimuleerd worden om hun kind te laten deelnemen aan het peuterprogramma of VVE-programma als dit van toepassing is. Ouder(s)/verzorger(s) kunnen niet gedwongen worden om na een indicatie hun kind te laten deelnemen aan voorschoolse educatie. In enkele gevallen komt het voor dat ouder(s)/verzorger(s) van peuters die in de doelgroep vallen, ondanks alle inzet van JGZ, besluiten om geen gebruik te maken van een peuterprogramma of VVE-programma. Indien er ernstige zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind, zal binnen het toekomstig in te richten voorschools knooppunt bekeken worden welke interventies mogelijk zijn. Tot die tijd is er contact tussen de JGZ en de aandachtsfunctionaris jonge kind van Team Jeugd. Uiteraard wordt hier maatwerk geboden.
- Er zijn sluitende afspraken met ouder(s)/verzorger(s), kinderopvang en JGZ om peuters met een VVE-indicatie met voorrang te plaatsen.
- De JGZ werkt met een zogenaamd JGZ-portaal waarin o.a. de instroom, doorstroom, uitstroom en het non-bereik staat beschreven van peuters en kleuters. De gemeente Gulpen-Wittern kan op elk gewenst moment inloggen in het portal van de JGZ waarbij de gemeente toegang krijgt tot geanonimiseerde data over VVE gebruik in de eigen gemeente. Daarnaast is er structureel overleg tussen de gemeente, JGZ en kinderopvang over o.a. het bereik.
- Met kinderopvang en basisscholen zijn afspraken gemaakt over de opvang- en lestijden om op deze manier de toegankelijkheid te vergroten voor alle kinderen.
- In de gemeente Gulpen-Wittern is momenteel in vijf kernen kinderopvang met een peuter- en/of VE-aanbod. De kinderopvangorganisaties werken samen met de basisscholen in de kern waar zij gevestigd zijn, waarbij in de komende jaren de aandacht nadrukkelijk uit zal gaan naar de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool en de verdere doorontwikkeling van de knooppunten.

In schema ziet het bovenstaande er als volgt uit:

KERN	KINDEROPVANG peuteropvang/VE-aanbod	SCHOOL en SCHOOLBESTUUR
Wijlre	• Spelentère - peuteropvang 't Kelderke met VE-aanbod • Kinderdagverblijf Joepie zonder VE-aanbod • Buitenschoolse opvang Op de 10 Bunder	Basisschool Op de 10 Bunder (kom Leren)
Epen	• Spelentère - peuteropvang 't Schatjeshoes zonder VE-aanbod • Buitenschoolse opvang Okidoki	Basisschool À Hermkes (INNOVO)
Mechelen	• Spelentère - peuteropvang Het Speelhuis met VE-aanbod • Kinderdagverblijf Okidoki zonder VE-aanbod (Nijswiller) • Buitenschoolse opvang Ziejezo	Basisschool Witheim (INNOVO)
Eys	• Spelentère - peuteropvang De Blokkendoos zonder VE-aanbod	Basisschool Klavertje vier (INNOVO)
Gulpen	• Spelentère - peuteropvang De Slotmuisjes met VE-aanbod • Kinderdagverblijf Hupsakee zonder VE-aanbod • Buitenschoolse opvang Stoer	Basisschool Triangel (INNOVO) SBO St. Bernardus (INNOVO)

Aanbod

Peuterprogramma (VE-aanbod)

Het peuterprogramma is een thematisch aanbod voor alle kinderen vanaf 2 jaar. Op deze manier worden peuters spelenderwijs en doelgericht voorbereid om naar de basisschool te gaan.

Het VE-aanbod kan alleen gevolgd worden op locaties die bij de gemeente als VVE geregistreerd zijn en voldoen aan de kwaliteitseisen van VVE. Kinderopvangorganisatie Spelentère⁶ is sinds 2010 de enige geregistreerde partner in het aanbod van voorschoolse educatie binnen de gemeente Gulpen-Wittem. De pedagogisch medewerkers van de kinderopvang werken nauw samen met de ouder(s)/verzorger(s)en daar waar er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind, wordt samengewerkt met partners zoals de zorgcoördinator, consultant taalstimulering/logopediste, GGD/ JGZ, Team Jeugd en de basisscholen.

Het peuteraanbod voor kinderen vanaf 2 jaar met een VVE geïndiceerde ondersteuningsbehoefte is hetzelfde thematisch aanbod als voor de reguliere peuters. Echter het aanbod voor kinderen met een VVE-indicatie is uitgebreid in tijd: meer uren per week en meer specifieke begeleiding tijdens het aanbod in de peutergroep. Daarnaast wordt er nadrukkelijk aandacht besteed aan ouderbetrokkenheid.

Tussen 2,5-4 jaar moet een peuter met een VVE geïndiceerde ondersteuningsbehoefte wettelijk 960 uur VVE-aanbod ontvangen. De gemeente heeft hiertoe afspraken gemaakt met kinderopvangorganisatie Spelentère:

- Binnen de kinderopvang mogen peuters starten met 2 jaar en als ze 2,5 jaar zijn komen ze 4 dagdelen (of 5 kortere dagdelen in Mechelen). Indien het voor de ontwikkeling van de peuter beter is om meteen met 2 jaar al met 4 (5 in geval van Mechelen) dagdelen VVE te starten is dat mogelijk. Hierover stemt de kinderopvangorganisatie af met de gemeente.

⁶ De overige kinderopvangorganisaties (KOV Hupsakee, KOV Joepie en KOV OkiDoki) bieden geen specifieke VVE-begeleiding aan.

- In de kinderopvang zitten peuters zoveel mogelijk in 'gemengde groepen'. In deze groepen zitten kinderen met diverse sociale achtergronden, zodat kinderen van elkaar kunnen leren en de sociale integratie wordt bevorderd. Dit betekent dat peuters met en zonder een VVE geïndiceerde ondersteuningsbehoefte, van ouder(s)/verzorger(s) met en zonder kinderopvangtoeslag in dezelfde groepen zitten. We bieden een zo veel mogelijk gelijkwaardig aanbod in gemengde groepen, waardoor er geen onderscheid tussen peuters zichtbaar is.
- Het gebruik van een passende observatie- en registratiemethodiek.

Kwaliteit

Veel kwaliteitseisen zijn wettelijke geregeld en zijn terug te vinden in de Wet kinderopvang. Denk aan groepsmaat, huisvestingseisen, pedagogisch werkplan. Daarnaast kan de gemeente bepaalde keuzes maken en extra eisen stellen in het beleid en subsidieregeling peuterprogramma en VE. Belangrijke punten voor de gemeente Gulpen-Wittem zijn:

- Het doelgericht werken aan resultaten, ook wel resultaatafspraken genoemd.
- De doorlopende pedagogische- en educatieve lijn voor- en vroegschool continueren.
- De afspraken voor de warme overdracht van voor- naar vroegschool.

Verder heeft de gemeente met de kinderopvangorganisaties afspraken gemaakt over:

- De opleidingseisen van de pedagogisch medewerkers.
Voor het bieden van een hoge kwaliteit van het aanbod van VE en peuterprogramma is het noodzakelijk dat alle pedagogisch medewerkers goed geschoold zijn. De gemeente stelt zodoende als voorwaarde dat alle pedagogisch medewerkers minimaal VE-bekwaam geschoold (certificaat VE-bekwaam) zijn en beschikken over taalniveau 3F (certificaat 3F taal). Beide certificaten zijn het bewijs dat je startbekwaam bent en bevoegd om in een VE-groep te werken.
- Daarnaast dient kinderopvangorganisatie Spelentèrre vanaf 1 januari 2022 voor de verhoging van de kwaliteit van Voorschoolse Educatie een pedagogisch beleidsmedewerker in te zetten (op hbo werk- en denkniveau). De gemeente subsidieert tot een maximum af te spreken bedrag de pedagogisch beleidsmedewerker (10 uur per doelgroeppeuter per jaar).
- De gemeente gaat alleen een subsidierelatie aan met kinderopvangorganisaties die aan deze kwaliteitseisen voldoen. De kwaliteitseisen betreffen zowel VE als het peuterprogramma.

Toezicht

Er zijn twee organisaties als toezichthouder betrokken bij het toezicht op de kinderopvang en VVE:

- De GGD is verantwoordelijk voor het directe en jaarlijkse toezicht op de naleving van de Wet op de Kinderopvang. De GGD toetst op de basiskwaliteit (pedagogiek, veiligheid en gezondheid) en op de kwaliteit van VVE (tijdsinzet, programma en scholing).
- De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op het naleven van voor- en vroegschoolse educatie en op de uitvoering van de wettelijke taken van de gemeenten voor de kinderopvang (interbestuurlijk toezicht met als doel om de prestaties van gemeenten te bevorderen en zo de kwaliteit van de kinderopvang verder te helpen verbeteren).

Monitoring vindt op meerdere plekken plaats

- JGZ registreert de gegevens van instroom, doorstroom en uitstroom in de portal van JGZ, de voorscholen registreren in de portal wanneer een kind een voorschoolse voorziening bezoekt. De gemeente ontvangt twee keer per jaar (oktober en april) een overzicht van het niet-bereik van VVE-geïndiceerde kinderen. Het gaat dan om een overzicht van niet-bereik en de redenen van niet deelnemen. Tevens vindt er structureel

een overleg plaats tussen de gemeente en JGZ om het (non)-bereik te bespreken en eventuele acties uit te zetten.

- De voor- en vroegscholen noteren en monitoren de ontwikkeling van kinderen in hun eigen kindvolgsystemen.
- De voor- en vroegscholen leveren gegevens aan bij de monitor van Innovatie013 die in het voorjaar van 2022 zal worden uitgerold. Hiertoe worden op Maastricht-Heuvelland niveau resultaatafspraken gemaakt met de schoolbesturen INNOVO, kom Leren en met de kinderopvangorganisaties. Door doelgericht samen te werken aan resultaten, wordt de kwaliteit verhoogd en wordt structureel ingezet op de doorgaande lijn en zijn kinderen in staat om een goede start te maken in groep 3.

Deelname percentage/aantallen

Het deelnamepercentage van het aantal peuters (inclusief peuters met een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte) aan de peuterprogramma's in de gemeente Gulpen-Witterm schommelt de laatste jaren rond de 70%.

Deelname VVE (specifiek bereik peuters met een VVE-indicatie):

Het aantal kinderen met een VVE-geïndiceerde ondersteuningsbehoefte in de gemeente Gulpen-Witterm schommelt de laatste jaren rond de 35 peuters. De JGZ monitort jaarlijks het aantal afgegeven VVE-indicaties en de deelname aan de VVE-programma's in Gulpen-Witterm. De redenen van niet-deelname is onderzocht. De redenen van niet-deelname zijn divers en komen in meer of mindere mate voor:

- Ouders willen geen gebruik maken van enige vorm van opvang.
- Peuter is volgens ouders nog te jong en zal later starten.
- Ouders vinden het aantal dagdelen te veel.
- Ouders vinden het aantal dagdelen niet passend bij hun werkzaamheden/verplichtingen.
- Tijdgebrek vanwege eigen werkzaamheden/verplichtingen en/of de afstand van thuis naar de peuteropvang.
- Vanwege financiële overwegingen.
- Opvang van peuter vindt plaats in gastoudergezin.
- VVE-geïndiceerde kinderen gaan naar een niet VVE gecertificeerde peuteropvang.

Het aantal VVE-indicaties ligt in de range van cijfers van vergelijkbare regionale (plattelands)gemeenten.

Subsidie

In 2018 zijn er door de gemeente Gulpen-Witterm beleidsregels Peuteropvang opgesteld. VVE is een onderdeel van deze beleidsregels. Kinderopvanglocaties die een VE-aanbod hebben kunnen in aanmerking komen voor een subsidie. Over de besteding van de subsidie legt de kinderopvang jaarlijks verantwoording af. Over de verleende subsidie en de verantwoording door de kinderopvangorganisaties vindt jaarlijks een individueel gesprek plaats tussen de gemeente en de betreffende kinderopvangorganisatie.

Naar aanleiding van de huidige ontwikkelingen in het GOAB zal de gemeente Gulpen-Witterm bekijken op welke wijze de beleidsregels bijgesteld dienen te worden.

In 2022 worden er nieuwe subsidieafspraken opgesteld voor VVE en peuteropvang.

Doorgaande lijn

De ontwikkeling van kinderen vindt op meerdere plekken plaats: thuis, op de kinderopvang, op de scholen, in de openbare ruimte en in club-of verenigingsverband. Met name de peuterjaren zijn van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat eenmaal opgelopen achterstanden op deze leeftijd later erg moeilijk zijn in te lopen. Met extra aandacht en hulp in korte tijd wordt gestreefd om de ontwikkelingsachterstand van jonge kinderen voor zover als mogelijk te beperken. Op de website van het NJI⁷ staan een aantal onderzoeken waarin de effecten van voor- en vroegschoolse educatie wordt beschreven.

Bij een doorgaande pedagogische en educatieve ontwikkelingslijn gaat het om een ononderbroken ontwikkelingsgang van kinderen van de voorschoolse voorzieningen naar het onderwijs. Een doorgaande lijn heeft positieve effecten op kinderen, gezinnen en personeel en men is beter in staat om de continuïteit in de ontwikkeling van kinderen te garanderen. Een doorgaande lijn kan betrekking hebben op het beleid, de samenwerking en de afstemming van de voorschool en vroegschool, een kindvriendelijke overdracht en een inhoudelijke doorgaande lijn. In onze ambities hebben wij uitgelegd hoe we de doorgaande lijn willen realiseren.

Ouderbetrokkenheid

Ouder(s)/verzorger(s) spelen een cruciale rol bij het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind. De opvoeding van het kind is de verantwoordelijkheid van ouder(s)/verzorger(s). Zij kunnen hierbij ondersteund worden door pedagogische medewerkers, leerkrachten, CJG043 en Team Jeugd. Het opbouwen van een vertrouwensrelatie en een goede samenwerking met ouders is de basis. Een goed contact vergroot de ouderbetrokkenheid (de betrokkenheid van de ouders bij de ontwikkeling van het kind) en is een voorwaarde om de opvoeding thuis en die op de kinderopvang en school zo goed mogelijk te laten aansluiten. Informatie-uitwisseling en afstemming tussen pedagogisch medewerkers, leerkrachten en ouder(s)/verzorger(s) is belangrijk voor goede begeleiding van het kind en bevordert de samenwerking.

Als gemeente vinden wij het van belang dat we de samenwerking hierin opzoeken met de kinderopvang en de scholen.

Ouderbetrokkenheid bestaat o.a. uit:

- Samen leven:
 - Dat ouder(s)/verzorger(s) zich welkom voelen op de kinderopvang of de school en door het opbouwen van een relatie met ouders.
 - Dat de kinderopvang en de school zich verdiept in de culturele achtergrond van ouder(s)/verzorger(s).
- Samenwerken:
 - Er worden gezamenlijke afspraken gemaakt met ouders om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen, zoals voorlezen, knutselen, spelletjes spelen, rijmen, voorwerpen zoeken, etc.
 - Pedagogisch medewerkers of leerkrachten gaan samen met ouder(s)/verzorger(s) in gesprek over de ontwikkeling en het leren van het kind. Er is sprake van een wederzijdse dialoog.
 - In de komende beleidsperiode zullen de voorschoolse instellingen en de groepen 1 en 2 een VVE-werkplan maken waarin de ouderbetrokkenheid is meegenomen.
- Samen leren:
 - Door samen successen te vieren wordt het kind samen tot ontwikkeling gebracht, door

⁷ [https://www.nji.nl/Kennis/Dossier/Voor-en-vroegschoolse-educatie-\(vve\)/Onderzoek](https://www.nji.nl/Kennis/Dossier/Voor-en-vroegschoolse-educatie-(vve)/Onderzoek) .

ouder(s)/verzorger(s) uit te nodigen om in de groep mee te komen kijken, bij de opening van een thema of bij de afsluiting van een project.

CJG043⁸

Centrum voor Jeugd en Gezin, is het online platform voor ouders in Maastricht-Heuvelland over opvoeden en opgroeien. Ouders kunnen vragen over gedrag, opvoeding of de ontwikkeling van hun kind (anoniem) stellen via de chat of de mail. Daarnaast biedt CJG043 gratis cursussen en themabijeenkomsten voor kinderen en voor ouders aan.

Kansrijke start⁹

Vanuit de GGD loopt een project 'Kansrijke Start' voor ouder met kinderen van minus negen maanden tot 2 jaar. Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal - op latere leeftijd.

Soms heeft een kind geen goede start bij de geboorte. Het kan zijn dat het kind te vroeg wordt geboren, een te laag geboortegewicht heeft of allebei. Het blijkt dat deze kinderen zich lichamelijk, geestelijk en sociaal vaak goed ontwikkelen. De gemeente wil middels het project Kansrijke Start (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. Interventies zijn gericht op het bevorderen van een ondersteunend en stimulerend gezinsklimaat. Ook bestaat de mogelijkheid om een Sociaal medische Indicatie te krijgen (zie hoofdstuk Sociaal medische Indicatie).

Kinderen met meer ondersteuningsbehoefte

Met de meeste kinderen gaat het gelukkig goed. Maar sommige kinderen hebben (tijdelijk) ondersteuning nodig in de vorm van extra ondersteuning of aandacht. We zetten daarbij in op preventie door vroegtijdige signalering en door laagdrempelige hulp te bieden dichtbij de ouder en het kind.

Dit gebeurt tijdens contactmomenten met de jeugdgezondheidszorg of in de kinderopvang. Daarbij wordt eerst gekeken of het netwerk van ouder(s)/verzorger(s) hulp kan bieden of dat er een beroep kan worden gedaan op vrijwilligers. Team jeugd kan het gezin hierbij eventueel ondersteunen.

De gemeente Gulpen-Wittem wil graag investeren in preventie en zorg in het voorliggend veld. We zien het als onze gedeelde verantwoordelijkheid om voor- en vroeg schoolse partners te ondersteunen in hun educatie en aanpak ter voorkoming en vermindering van Onderwijs Achterstanden. Dit doen we door:

- Inzet preventieve logopedie / taalstimulering:
De kinderopvang en groepen 1-2 worden een aantal keren per jaar bezocht door een logopediste. Zij observeert, na toestemming van ouders, de peuters en kleuters. Indien uit de groepsobservatie blijkt dat er verder onderzoek nodig is, worden ouder(s)/verzorger(s) hierover geïnformeerd en uitgenodigd om aanwezig te zijn bij het onderzoek. Het kan zijn dat een kind wordt doorverwezen naar een vrijgevestigde logopedist of voor verdere diagnostiek naar Adelante taal en communicatie, Kentalis voor taalontwikkelingsstoornis,- etc. De doorverwijzing gaat altijd in overleg met de ouder(s)/verzorger(s).
- Inzet zorgcoördinator:

⁸ www.cjg043.nl

⁹ https://www.ggdzl.nl/fileadmin/files/ggdzl/Documenten/190124_Actieplan-Kansrijke-Start-Zuid-Limburg.pdf

Alle kinderopvanglocaties in de gemeente kunnen de zorgcoördinator van Spelentère inzetten. De leidsters kunnen kinderen waar men zich zorgen over maakt bespreken met de zorgcoördinator. Zij bekijkt dan samen met de leidster(s) hoe verder te gaan. Zij kan advies geven over de manier van aanpak, observeren in de groep, hulp bieden bij gesprekken met ouders en/of andere hulpverleners/instanties. Tevens werkt ze nauw samen met alle ketenpartners die betrokken zijn bij de zorg rondom het jonge kind.

- Afspraken met JGZ:

De afspraken over indiceren van JGZ met de partners in Gulpen-Wittern zijn vastgelegd in eerder genoemde samenwerkingsafspraken. Na de doorverwijzing bewaakt JGZ en de kinderopvang of het kind ook daadwerkelijk wordt ingeschreven. Gezamenlijk wordt de ontwikkeling van het kind bewaakt ook om te bepalen of verdere diagnostiek en/of behandeling nodig is. Dit vraagt afstemming en regelmatig overleg van de kinderopvang, JGZ en de basisschool. Daar waar nodig sluit de logopediste die in opdracht vanuit de gemeente Gulpen-Wittern werkt aan bij het overleg. Daar waar nodig kan JGZ een kind ook doorverwijzen naar Integrale Vroeghulp.

- Binnen de gemeente Gulpen-Wittern vinden wij het belangrijk dat Team Jeugd een centrale rol speelt in de keten rondom kinderen en jeugdigen. Iedere school heeft een eigen contactpersoon binnen Team Jeugd. Deze medewerker voert eveneens schoolmaatschappelijk werk uit op de desbetreffende school. Zo hebben kinderen, ouder(s)/verzorger(s) en leerkrachten een aanspreekpunten waar zij met hun vragen terecht kunnen.

Tevens heeft Team Jeugd een aandachtfunctionaris Jonge Kind. Zij vormt een directe contactpersoon voor de kinderopvang.

Binnen Team Jeugd Gulpen-Wittern werken allemaal SKJ geregistreerde jeugdhulpprofessionals. Zij mogen eigen hulpverlening bieden aan kinderen, jeugdigen en gezinnen in plaats van hen verwijzen naar niet vrij toegankelijke jeugdhulp.

- Wanneer zich op meerdere ontwikkelingsgebieden en/of in de omgeving van het kind problemen voordoen vindt overleg plaats. In 2017 zijn in samenwerking met de gemeente Gulpen-Wittern en het SWV PO Maastricht-Heuvelland binnen het basisonderwijs de Knooppunten¹⁰ ingevoerd. In de afgelopen jaren is hard gewerkt aan het implementeren^{11 12} van deze zorgstructuur en nu is de tijd rijp om het te verbreden naar de voorschool. Zodoende wordt onderzocht of er voorschoolse knooppunt(en) ingericht kunnen worden om hierbij de doorgaande lijn naar het knooppunten op de basisscholen te verstevigen. Deze knooppunten moeten indien nodig met elkaar communiceren en gebruik kunnen maken van elkaars deskundigheid. In een knooppunt wordt met ouders besproken op welke wijze de ondersteuning en begeleiding wordt ingericht.

¹⁰ Het knooppunt, van curatie naar preventie. Ondersteuning en zorg in en om school: 'een gedeelde verantwoordelijkheid. SWV PO Maastricht-Heuvelland.

¹¹ <http://www.swypo-mh.nl/bestanden/3372/?orga=3>

¹² <http://www.swvpassendonderwijsheerlen.nl/bestanden/2550/kijkwijzer-inrichting-knooppunt-versie-30-1-2017.pdf>

Sociaal Medische Indicatie (SMI)

De gemeente heeft ook een rol bij het tijdelijk ontlasten van gezinnen die door bepaalde medische of sociale omstandigheden in de knel komen en waarbij de ontwikkeling van de peuter dreigt vast te lopen. De Sociaal Medische Indicatie is een vangnetregeling van de gemeente met als doel:

- Versterken van de eigen kracht van ouders door ze ruimte te geven (voorkomen van overbelasting) om problemen in het gezin op te lossen.
- Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen in een problematische thuissituatie.
- Door laagdrempelig deze ondersteuning in te zetten, de instroom in de gespecialiseerde jeugdhulp te verminderen.

Indien ouders niet in staat zijn om zelf extra opvang te organiseren, kan JGZ een sociaal medische indicatie afgeven voor (extra) kinderopvang. Deze extra kinderopvang draagt bij aan een tijdelijke verlichting van de draaglast van het gezin en biedt extra ontwikkelingsmogelijkheden voor het kind. De gemeente kan de extra kinderopvang vergoeden indien uit een (medische) keuring van kind en/of ouders door JGZ blijkt dat er extra opvang noodzakelijk is vanwege een sociaal medische situatie. Sociaal medische gronden kunnen zijn: lichamelijke, psychische of verstandelijke beperkingen van een ouder of diens kind. Opvang dient te gebeuren door een in het Landelijk register voor kinderopvang en peuteropvang geregistreerd bedrijf.

Financiën

De middelen die de gemeente inzet om het beleid te realiseren zijn afkomstig uit twee verschillende bronnen. In deze paragraaf lichten we deze nader toe.

Rijksmiddelen voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

Sinds 2019 vindt de verdeling van de onderwijsachterstandsmiddelen aan gemeenten plaats op basis van een nieuwe verdeelsystematiek gebaseerd op de jaarlijks door het CBS bepaalde achterstandsscore van elke gemeente. Daarbij wordt voor gemeenten een minimumbudget van € 64.000 gehanteerd. Het doel van dit verdeelmodel is dat alle gemeenten een effectief OAB voeren.

In september ontvangen gemeenten de voorlopige beschikking van het jaar erop en de definitieve beschikking van het lopende jaar.

De gemeente Gulpen-Wittem ontvangt sinds 2019 ook een geormerkt rijksbudget voor gemeentelijk onderwijsachterstanden beleid. Dit wordt uitbetaald in de vorm van een Specifieke Uitkering (SPUK). De beleidsdoelstelling van deze uitkering is het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie.

In onderstaande tabel staan de bedragen voor de gemeente Gulpen-Wittem sinds 2019.

2019	2020	2021	2022 (voorlopig)
€ 115.996	€ 125.749	€ 156.233	€ 178.518

Randvoorwaarden

We benoemen expliciet welke randvoorwaarden er gelden bij dit beleid.

1. De besteding van de middelen moeten passen binnen de SISA verantwoording in de jaarrekening. Het betreft hier een specifieke uitkering en dus mag het alleen voor dit doel worden ingezet.
2. We zetten alleen (nieuwe) activiteiten in die draagvlak hebben onder het voorschoolse veld en/of het onderwijsveld.
3. We gaan geen financiële verplichtingen aan voor de periode 2023 en verder, totdat er duidelijkheid is over de opzet en de budgetten van de landelijke GOAB periode vanaf 2023. De verwachting is dat er in september 2022 meer duidelijkheid is.

Middelen peuterprogramma

In de begroting 2022 en volgende is een bedrag van € 100.000 opgenomen als structureel budget voor peuteropvang.

Lijst van gebruikte afkortingen en toelichting begrippen

Doelgroepkind:	Een kind wat een ontwikkelingsachterstand kan hebben op het gebied van taal of in de bredere ontwikkeling zoals sociaal-emotionele ontwikkeling, omdat kinderen opgroeien in een andere taalomgeving en/of een omgeving waar weinig of geen begeleiding is. De gemeenten Maastricht-Heuvelland spreken in plaats van een doelgroep kind over een met een VVE geïndiceerde ondersteuningsbehoefte.
GGD:	Gemeentelijke GezondheidsDienst. Zij voeren de inspecties op basis van de Wet Kinderopvang uit in de voorschool.
Het Rijk:	De Rijksoverheid, specifiek het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).
JGZ:	Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-4 jaar oftewel het consultatiebureau (jeugdarts, jeugdverpleegkundige). De JGZ 0-4 jaar is verantwoordelijk voor de afgifte van een VVE-indicatie.
Kindvolgsysteem:	Een systeem waarmee je de ontwikkeling van individuele kinderen en een groep kinderen in kaart kunt brengen. Om de effecten van VVE te kunnen monitoren zijn vier onderdelen verplicht: taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotioneel.
Knooppunt:	Overleg van ouders, (voor)school, JGZ en de lokale toegang, waarin kinderen besproken worden die extra ondersteuning nodig hebben. In dit overleg worden afspraken gemaakt over de in te zetten ondersteuning en de afstemming van in te zetten zorg vanuit (voor)school en jeugdhulp.
Monitor:	De gemeente monitort het bereik en toeleiding, de ontwikkelingen van de kinderen en de resultaatafspraken. Op grond van de resultaten van de monitor worden vervolgafspraken gemaakt met de voor- en vroegscholen en JGZ 0-4 jaar.
Ouderbetrokkenheid:	De betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun kind, zowel thuis als op school. Er is sprake van ouderbetrokkenheid als uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich (mede)verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen. Onder ouderbetrokkenheid valt ook de ouderparticipatie, de actieve deelname van ouders aan schoolactiviteiten of door te participeren in de medezeggenschapsraad (MR).
Portal:	Het systeem van de JGZ waarin de instroom, doorstroom en uitstroom wordt geregistreerd.

Regulier kind:	Een kind dat zonder VVE indicatie de voor- of vroegschool bezoekt.
Resultaatafspraken:	Om een stimulans te geven aan de kwaliteit en de opbrengsten van voor- en vroegschoolse educatie, naast het realiseren van een zo groot mogelijk bereik, is het van belang dat gemeente en schoolbesturen afspraken maken over de resultaten die met VVE worden nagestreefd. Door doelgericht samen te werken aan resultaten, wordt de kwaliteit verhoogd en wordt structureel ingezet op de doorgaande lijn.
SMI:	Sociaal Medische Regeling is een regeling bedoeld voor ouders in specifieke situaties zoals langdurige ziekte van ouders en/of complexere gezinssituaties, die niet in de mogelijkheid zijn zelf extra opvang te organiseren. JGZ of Sociaal Wijkteam kunnen dan een sociaal medische indicatie afgeven voor (extra) kinderopvang. Deze extra kinderopvang draagt bij aan een tijdelijke verlichting van de draaglast van het gezin en biedt extra ontwikkelingsmogelijkheden voor het kind.
VE:	Kinderen vanaf 2,5 jaar met een (risico op een) onderwijsachterstand door omgevingskenmerken kunnen voorschoolse educatie volgen. Peuters zijn dan spelenderwijs bezig met taal, voorbereidend rekenen, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden. Door voorschoolse educatie op de kinderopvang kunnen deze kinderen een betere start maken op de basisschool.
VVE-indicatie:	Kinderen die een Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie-indicatie hebben, zijn kinderen waarvoor het consultatiebureau op basis van door de gemeente vastgestelde criteria een indicatie heeft afgegeven. Deze indicatie kan worden afgegeven omdat het kind extra ondersteuning nodig heeft op de kinderopvang m.b.t. bepaalde ontwikkelingsgebieden, bijvoorbeeld taalontwikkeling.
Voorschool:	Een voorschool is een kinderdagverblijf (incl. peuteropvang) dat VVE aanbiedt. Ook kinderen zonder (taal)achterstand kunnen naar de voorschool. De gemeente bepaalt welke programma's op de voorschool en de basisschool gebruikt mogen worden. De voorschool betreft de periode van 2-4 jaar.
Vroegschool:	Vroegschoolse educatie is voor kleuters uit groep 1 en 2 van de basisschool. Kinderen kunnen op een speelse manier in de kleuterklassen van de basisschool een - achterstand inhalen, voordat ze aan groep 3 beginnen. De basisschool is verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie.
VVE:	Voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Voor- en vroegschoolse educatie betreft de periode van 2 tot 6 jaar. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool en er voor te zorgen dat kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen. De VVE-methoden richten zich op meerdere ontwikkelingsgebieden tegelijk. Kinderen zijn bezig met tekenen en zingen, zij doen spelletjes, spelen buiten, luisteren naar verhalen en praten hierover met elkaar. De volgende ontwikkelingsgebieden krijgen aandacht in de VVE:

- Taalontwikkeling: hierbij gaat het bijvoorbeeld om het vergroten van de woordenschat.
- Beginnende rekenvaardigheid: het leren tellen, leren meten en de oriëntatie in ruimte en tijd.
- Motorische ontwikkeling: er is aandacht voor het ontwikkelen van grove en fijne motoriek.
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en het samen spelen en werken.

BIJLAGE 1

Resultaatafspraken VVE gemeenten Maastricht-Heuvelland met partners voorschool en vroegschool

De aanleiding voor het maken van resultaatafspraken met de voor- en vroegschool komen voort uit het landelijk georganiseerde risicogestuurd toezicht op gemeentelijk vve-beleid. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid bij het vaststellen of haar eigen vve-beleid het gewenste effect heeft. Het is daarom van belang dat de gemeente met de voor- en vroegscholen afspraken maakt over welke informatie met betrekking tot de kwaliteit en resultaten ze daarvoor nodig heeft. Zodoende te kunnen voldoen aan artikel 167, lid b van de WPO.

Met betrekking tot de uitvoering van vve zetten partijen zich op de volgende onderdelen in:

- Inzet aandachtsfunctionaris VVE
- Kwalitatief personeel
- (warme) overdracht
- Methode (peuters en kleuters)
- Knooppunten
- Aanleveren gegevens voor monitoring
- Samenwerking met VVE partners
- Ouderbetrokkenheid

De precieze invulling en uitvoering kan per onderdeel per gemeente vanwege de lokale situatie en regelgeving enigszins anders zijn.

Na te streven resultaten

Door een gezamenlijke inzet op bovenstaande punten streven we de volgende resultaten te behalen in de ontwikkeling van onze peuters en kleuters.

Groei en resultaten van peuters en kleuters monitoren we op vier ontwikkelgebieden (taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling) middels een door de gemeente aan te leveren monitoringssysteem in de voorschool op 4 momenten (2;5 jaar, 2;11 jaar, 3;5 jaar, 3;11 jaar) en in de vroegschool in januari en juni elk jaar.

Voorschool:

- De resultaten op de 4 ontwikkelingsgebieden van de reguliere peuters komen niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de voorschool.
- De achterstand op de 4 ontwikkelingsgebieden van de doelgroeppeuters zijn gedurende de voorschool tenminste verbeterd ten opzichte van het startmoment/eerste meetmoment op de voorschool. Als er geen sprake is van achterstand, komt de peuter niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de voorschool.

Vroegschool:

- De resultaten op de 4 ontwikkelingsgebieden van de reguliere kleuters komen niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de vroegschool.

- De achterstand op de 4 ontwikkelingsgebieden van de doelgroepkleuters zijn bij het begin van groep 3 tenminste verbeterd t.o.v. de start van de vroegschool (overdrachtsformulier) of eerste meetmoment. Als er geen sprake is van achterstand, komt de kleuter niet onder de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm gedurende de vroegschool.
- De (cito) toets (spelling, technisch lezen, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling) in groep 3 geeft aan dat 75% van de doelgroepkleuters minimaal een voldoende scoort voor de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm.
- De (cito) toets (spelling, technisch lezen, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling) in groep 3 geeft aan dat 90% van de reguliere kleuters minimaal een voldoende scoort voor de voor hun leeftijd geldende ontwikkelingsnorm.

Wanneer deze resultaten niet gehaald worden, gaan we conform de beleidscyclus met elkaar in gesprek over de oorzaken en de eventuele aanpassingen van de inzet op de uitvoering van VVE zoals hierboven omschreven. Het niet behalen van de genoemde en na te streven resultaten zal niet leiden tot (financiële) consequenties.

Ondertekening:

Ondertekening:

Naam:

Functie:

Datum:

Naam:

Functie:

Datum:

BIJLAGE 2

Overzicht deelname peuters aan peuterprogramma/kinderopvang van een VVE-locatie

Kinderopvang/ peuterprogramma	KERN	01-01- 2016	01-01- 2017	01-01- 2018	01-01- 2019	01-01-2020	01-01-2021
Spelentèrre	Eys	19 (30)	19 (25)	9 (18)	16 (29)	20 (27)	14 (29)
Spelentèrre	Wijlre	32 (42)	30 (48)	28 (46)	32 (51)	33 (57)	33 (52)
Spelentèrre	Gulpen	42 (33)	29 (42)	27 (49)	29 (45)	27 (56)	31 (46)
Spelentèrre	Mechelen	23 (?)*	16 (28)	28 (51)	34 (50)	36 (47)	25 (52)
Spelentèrre	Epen	7 (17)	12 (18)	9 (13)	5 (13)	7 (13)	6 (14)
Totaal deelname peuters op peildatum	Gulpen- Wittem	123	106	101	116	123	109
Totaal aantal peuters per jaar	Gulpen- Wittem	Meer dan 145	161	177	188	200	193

Bron: Opgave door kinderopvang

Toelichting:

- De aantallen voor de haakjes zijn het aantal geplaatste peuters op de betreffende locatie op de peildatum.
- De aantallen tussen haakjes zijn het aantal peuters op de betreffende locatie in het hele jaar.
- *Inclusief peuters met een VVE-indicatie. Betreft alleen peuters die deelnemen in de gemeente Gulpen-Wittem. De deelname bij de kinderopvang buiten de gemeente is hierin niet meegenomen of onbekend.
- Het jaar 2015 is in het schema niet meegenomen omdat niet meer de aantallen te achterhalen zijn.

BIJLAGE 3

Overzicht deelname peuters met een VVE-indicatie over hele kalenderjaren

Peuters met een VVE-indicatie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spelentère - Eys	3	3	3	3	3	2
Spelentère - Wijlre	4*	11	8	15	14	15
Spelentère - Gulpen	5*	7	17	11	18	16
Spelentère - Mechelen	5?*	1	3	4	5	4
Aantal VVE-peuters deelgenomen (geschat)	17	22	31	33	40	37
Deelname percentage VVE						

Bron: Opgave door kinderopvang

Toelichting:

- In de tabel zijn de aantallen peuters met een VVE-indicatie opgenomen per jaar.
- In 2016 staat een peuter vanwege een tussentijdse overstap op 2 locaties.
- Voor de jaren 2015 en 2016 geldt dat niet alle aantallen exact te achterhalen valt.